

5. Леонтьев Д. А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности. М.: Смысл, 2003. 487 с.

6. Малыш В. Е. Жизнестойкость как ресурс преодоления кризисных ситуаций. 2012. URL: <http://www.sudexp.org/publ/7-1-0-136> (дата звернення : 4.02.2018).

Науковий керівник: Ламаш Ірина Володимирівна, доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент.

Мохорєва Олена Миколаївна,

слухач магістратури факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАЗДРІСТЬ ТА ЗАЗДРІСНІСТЬ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕНЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Проблема психологічного змісту заздрісності та її психологічних детермінант є відносно новою у дослідницькому полі вітчизняної психологічної науки.

А. В. Яковенко наводить розуміння категорії «заздрісність», під якою розуміється стійке негативне ставлення однієї людини (групи людей) до іншої людини (кількох людей) на підставі відчуття чи усвідомлення наявності (уявлення про наявність) у нього (них) властивостей, якостей, благ, статусів тощо, недосяжних безпосередньо для суб'єкта(суб'єктів)-носія (носіїв) почуття заздрості [8, с. 44].

За думкою С. Яланської, заздрість – це почуття неоднозначне, яке полягає у:сприйнятті суб'єктом переваг, досягнень інших (духовних, соціальних, матеріальних) як загрози цінності свого Я і супроводжується психофізіологічними механізмами, що негативно впливають на емоційний стан та здоров'я людини; прагненні суб'єкта розділити переваги, досягнення

оточуючих, беручи їх за приклад для власного самовдосконалення, та відчутті, що він здатен досягти більшого [9,с. 20].

А. Ф. Лісовенко розглядає заздрісність як чинник, що руйнує психологічне благополуччя, а відсутність психологічного благополуччя, в свою чергу, цілком може стати причиною схильності до заздрощів [7, с. 90].

Такої ж думки дотримується О. І. Куцан, встановивши емпіричним шляхом, що заздрощі є відображенням заниженої самооцінки в одному випадку і неадекватно завищеної – в іншому, незадоволення актуальних потреб призводить до виникнення заздрісності, що виконує сигнальну і каталізуючу функції [4, с. 350].

На ґрунті дослідження ірраціональних установок заздрісних особистостей, А. Ф. Лісовенко відзначає, що заздрісним особам властивий низький рівень фрустраційної толерантності (тяжка переносимість розчарувань від нездійснених бажань), оціночна установка (схильність до категоричних оцінок і суджень), надвимогливість до себе і до інших, ірраціональність (непродуктивність) мислення, схильність до катастрофізації драматичного сприйняття ситуацій та подій [6, с. 171].

О. А. Кривопишиною емпірично встановлені чинники впливу на формування заздрісності: соціальне порівняння, перевага іншої людини, схожість і соціальна близькість та наявність прямого кореляційного зв'язку на рівні високої статистичної значущості між ними [3, с. 12].

Г. Р. Кучманичта І. М. Отреп'єва доходять до висновку, що заздрість – складне за своєю структурою почуття, яке є важливим механізмом деструктивної поведінки [5, с.181].

Як наголошує А. М Журба, заздрість, якщо вона властива багатьом членам суспільства, деформує його цілісність, вносить в соціальну систему конфлікти, стримує розвиток і самоактуалізацію як окремих індивідів, так й соціальних груп, соціуму в цілому. Заздрість – це якість, яка маскує некомпетентність та інші деструкції. ... вона деформує цілісний розвиток

особистості, сприяючи формуванню таких якостей як скритність, тривожність, самотність, породжує афект неадекватності та ін.[2, с. 64].

А. В. Васильченко вказує на існування цілої низки неспецифічних закономірностей, які в цілому характеризують заздрості і заздрісну особистість. Тому доцільно говорити про можливість впливу на це явище, а в ідеалі - запобігання його деструктивних проявів [1, с. 76].

Зважаючи на деструктивний вплив заздрісності на функціонування особистості та наявність лише окремих досліджень цієї проблеми у вітчизняній психології, вивчення феномену заздрості та заздрісності є актуальним завданням українських науковців.

Список бібліографічних посилань

1. Васильченко А. В. Дослідження переживання заздростів у юнацькому віці. *Проблеми сучасної психології*. 2013. №. 22. С. 67-77.
2. Журба А. М. Особистісні деструкції: теоретико-методологічний аналіз / *Virtus*. 2015. №4. С.61 – 65
3. Кривопишина О. А. Психологічний аналіз детермінант формування почуття заздрості. *Технології розвитку інтелекту*. 2016. Т.2. №. 2. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/tri2016_2_2_6 (дата звернення: 10.02.2018).
4. Куцан О. І. Особливості різновидів заздрісності в ранньому юнацькому віці. *Проблеми сучасної психології*. 2015. №. 29. С. 350-362.
5. Кучманич Г. Р., Отреп'єва І. М. Феномен заздрості як об'єкт психологічного аналізу. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер.: Психологічні науки*. 2013. Т. 2. Вип. 10. С. 177-181.
6. Лісовенко А. Ф. Ірраціональні установки заздрісних особистостей. *Наука і освіта*. 2015. №. 10. С. 167-172.

7. Лісовенко А. Ф. Психологічне благополуччя особистостей, схильних та несхильних до заздрощів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип.2. Т.1. С. 85 - 90.

8. Яковенко А. В. Управлінська діяльність і проблема заздрості: очевидна неочевидність. *Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління*. 2014. №. 15. Вип. 281. С. 42-48.

9. Яланська С. П. Формування та розвиток особистості: конструктивні й деструктивні фактори. *Педагогічні науки : зб. наук. пр. Полтав. нац. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка*. 2015. Вип. 64. С.17 – 21.

Науковий керівник: Ламаш Ірина Володимирівна, доцент кафедри соціології та психології факультету №6 Харківський національний університет внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

Онацька Валерія Дмитрівна,

слухач магістратури факультету №6

Харківського національного університету внутрішніх справ

СПЕЦИФІКА СИМПТОМОКОМПЛЕКСУ РЕФЛЕКСИВНОСТІ У ВИХОВАНЦІВ ЛІЦЕЮ «ПРАВООХОРОНЕЦЬ»

Проблема феномену рефлексії є однією з провідних тем сучасної психології, оскільки саме рефлексія є однією з найбільш унікальних якостей людини, які роблять її вищою істотою серед інших живих істот. Вперше поняття рефлексії з'явилося в філософії, але на даний момент воно перебуває у фокусі фахівців з багатьох сфер діяльності - філософії, психології, педагогіки тощо.

Аналіз робіт по психології рефлексивності показує, що традиційно цей феномен вивчається у широкому колі напрямів: діяльнісному (Л. С. Виготський, С. Л. Рубінштейн, О. М. Леонтьєв); в контексті проблематики психології мислення (Ю. Н. Кулюткін, В. В. Давидов,